

Letnik 1, številka 1 / (januar) 2002, ISSN 1854-4096

[Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)

Odgovorni in tehnični urednik, Marino Kačič

Naročnikov v digitalni in zvočni obliki: 596

Opozorilo: Avtorji prispevkov so sami odgovorni za svoja stališča!

[Domov](#) [Uredništvo](#) [Naročite se na brezplačen e-Rikoss](#)

VSEBINA:

- [1. Predstavitev: Kaj je RIKOSS](#)
- [2. Iz prakse: Osnovna šola, biologija, računalnik ter slepi in slabovidni](#)
- [3. Poročilo: Klicni center za slepe in slabovidne - tečaj - vabilo](#)
- [4. Poročilo: Tudi invalidska problematika na Forumu o informacijski družbi](#)
- [5. Test: Sveto pismo v digitalni obliki](#)
- [6. Test: Glasovni SMS info](#)
- [7. Novice: Teleinfos 2002](#)

KAJ JE RIKOSS?

RIKOSS je kratica za **R**ačunalniško **I**nformacijsko **K**omunikacijsko **O**bveščanje **S**lepih in **S**labovidnih

Spoštovani!

RIKOSS JE edina specializirana brezplačna elektronska revija (op. v nadaljevanju e-revija), ki vas obvešča o računalniško informacijski opremi za slepe/slabovidne in o vseh dogodkih povezanih s tem: tečaji, konference, delovna mesta, novice, zakonodaja, nova oprema, testiranje, storitve s tega področja, dosežki v Sloveniji in

svetu ter podobno.

CILJ Rikossa je zbiranje vseh tovrstnih informacij, da bi s tem olajšal razumevanje, iskanja in odločitve pri učenju, nakupu ali oblikovanju strategij. Na eni strani slepih in slabovidnih, na drugi strani pa vseh tistih, ki so na različne načine vključeni v tovrstne procese. Bodisi po službeni dolžnosti, ker tako opremo uporabljajo oziroma jo potrebujejo ali iz človekoljubnih namenov.

VIZIJA - želimo si, da bi bil Rikoss most med slepimi/slabovidnimi in videčimi ljudmi. Želimo si, da bi e-revija prispevala k večji samostojnosti slepih/slabovidnih in lažji komunikaciji v zasebnem, izobraževalnem in delovnem okolju med videčim učiteljem, šefom, prijateljem in slepim/slabovidnim učencem, delavcem ali kolegom. Skratka lahko smo relativno samostojni in skrbimo zase, ale, če uspemo priti do specialne opreme, imamo pogoje za izobraževanje in možnosti za zaposlovanje. Pa vendar slepi in slabovidni, ne pozabimo, vsi ti pogoji ne bodo zadoščali, če samine bomo vlagali tudi veliko volje in truda v osebno rast.

Pogoj, da lahko takšno skupno vizijo uresničujemo in jo konkretiziramo na vseh področjih našega življenja, ni poenotenje naših stališč in prepričanj, ampak volja po sodelovanju. Če je možna komunikacija, je možen odnos. Če je možen odnos, je možno skupno, relativno neodvisno sobivanje. Do vrednote, ki ji rečemo dobri medčloveški odnosi, nam lahko pomaga tudi tako tehnična stvar kot je računalnik. Vendar le, če se zavedamo, da kljub dobri opremi in veliki usposobljenosti moramo imeti še nekoga, da bi imeli kaj početi s to opremo. V uredništvu bomo zelo veseli, če nam bo s skupnimi močmi in pozitivnim razumevanjem uspelo vsaj malo osveščat družbo, da sodobna specialna oprema omogoča medsebojno komunikacijo, sodelovanje in delo brez pomoči drugega. Ob spoštovanju vseh medsebojnih razlik v naših pogledih, interesih in vrednotah. Ob povezavi zagnanosti slepih/slabovidnih, izkušenj strokovnjakov, pomoči dobrodelnih združenj in konkretnih aktivnostih državnih uslužbencev, verjamem, da bomo tako vizijo lahko udeležali.

RIKOSS JE NAMENJEN vsem slepim/slabovidnim, tistim, ki izobražujejo, zaposlujejo ali financirajo specialno opremo za slepe in slabovidne. Prav tako institucijam in organizacijam, ki oblikujejo zakonodajo in politiko izobraževanja, zaposlovanja ter financiranja slepih/slabovidnih v primeru, kjer je sestavni del procesa prilagojena računalniško informacijska oprema. In kot pomembno, namenjen je tudi organizacijam, ki razvijajo, pripravljajo ali prodajajo prilagojeno računalniško in informacijsko opremo.

ZGODOVINA Rikossa - februarja 2002 je minilo leto odkar je v samozaložbi Marina Kačiča začela izhajati e-revija Rikoss. Prvoten namen je bil obveščanje slepih/slabovidnih, strokovnjakov ter druge zainteresirane javnosti ter zbiranja teh informacij na enem mestu. Kljub začetniškim napakam, se je Rikoss razvijal in doživel dober odziv med bralci. Izkazalo se je, da takšno revijo v Slovenskem prostoru potrebujemo, vendar je za višjo kvaliteto, potreben širši krog sodelavcev in podpora. Tako je v letošnjem letu 2002 začel Rikoss izhajati kot samostojen časopis v okviru Zveze slepih in slabovidnih Slovenije. V začetku kot tri-mesečnik in sicer v digitalni in zvočni obliki - HTML in kasete.

Želimo si, da bi združili moči in skupaj ustvarjali revijo. S tem namenom vabimo vse

bralce, izkušene in manj izkušene slepe/slabovidne ter druge strokovnjake, da po svojih močeh prispevate k boljši obliki, vsebini in širjenju kroga bralcev. Veseli bomo, če boste posredovali Rikoss vsem za katere menite, da bi jim utegnil koristiti. Naj bo Rikoss, NAŠ RIKOSS!

Privoščim vam veliko zadovoljstva ob branju,

V imenu uredniškega odbora, Marino Kačič

=====
Za naročila/odjavo, stike, sodelovanje,
pokličite na ZDSSS na telefon 01 4700-211,
pišite v uredništvo rikoss@zveza-slepih.si,
Ali uredniku marino.kacic@quest.arnes.si
lahko pa si ogledate Rikoss na spletu www.zveza-slepih.si
=====

Iz prakse: Osnovna šola, biologija, računalnik in slepi ter slabovidni učenci
Damijana Dušak

Na prvi pogled nič posebnega, bi rekli, ko bi prebrali zgornji naslov. Menim pa, da je treba tudi o tem nekaj napisati in povedati, s kakšnimi problemi se srečujem pri svojem delu in kakšne izkušnje lahko posredujem naprej učiteljem in staršem, ki so v dvomih, računalnil da ali ne ali kdaj računalnik nabaviti slepemu oz. slabovidnemu otroku.

V Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, kjer sem zaposlena kot učiteljica biologije, kemije in gospodinjstva, sem se z računalnikom srečala pred dvanajstimi leti. Najbolj sem ga bila vesela zato, ker mi je omogočal neomejeno število kopij brajevih učnih listov. Pisanje učnega gradiva s pomočjo navadnega brajevega stroja mi je šlo sila počasi od rok. Zato sem vložila vse napore v to, da sem se računalniško opismenila, spoznala tehnologijo dela, ki je nekoliko drugačna za komunikacijo s slepimi in vse s pridom uporabljala pri svojem delu.

Vse to, kar danes znam, poskušam posredovati učencem pri pouku biologije in kemije. Priznamo, da nam gre učenje prav počasi od rok, kot je šlo meni pred leti. In čeprav smo počasni, smo s svojim delom zadovoljni.

Na začetku smo bili sicer nekoliko prezirani, češ kaj nam je vsega tega treba, saj tega niti dijaki v srednjih šolah ne počnejo. Pa smo kar trmasto vztrajali.

S skupino 4 do 6 učencev, ki letos končuje 8. razred, sem načrtno začela delati že v 6. razredu. Najprej je bilo to vse skupaj bolj za šalo kot zares, čeprav so učenci tak način dela jemali strogo resno. Na koncu izdelane naloge sem vsakemu učencu napisala svoje mnenje, pisno oceno, napotke za naprej in pohvalo za trud. Včasih

sem morala biti tudi stroga. Učenci so sprejeli ta način dela in prav dobro sem vedela, kdaj je kak učenec prebral svojo oceno, saj se je to poznalo v njihovem vedenju. In če niso bili zadovoljni s svojim izdelkom ali oceno, so me poiskali v razredu in vprašali, kako naj svoj neuspeh izdelek izboljšajo. Najbolj pomembno pa je bilo, da sva za ta neuspeh vedela le midva.

V 8. razredu gre že zares. Vse domače naloge iz biologije so podane in izdelane na disketah in te naloge se tudi ocenjujejo. Presenetilo me je to, da so učenci že prvo učno uro biologije izračunali, da bomo samo pri domačih nalogah prihranili 180 navadnih in 326 brajevih listov in da odpade en zvezek oz. mapa za domače naloge.

Ko me učenci vprašajo, če še kje na svetu njihovi vrstniki delajo naloge na ta način, jim žal ne znam odgovoriti. Vem pa, da tak način dela zahteva drugačno organizacijo dela, ki vzame učencem in učitelju vsaj na začetku nekoliko več časa.

Vsi učenci morajo biti opremljeni z računalnikom. V Zavodu imamo to srečo, da vse to imamo. Dva učenca v 8. razredu imata svoj računalnik, trije pa uporabljajo računalnike v računalniški učilnici ali v svojem matičnem razredu.

Zavodski učenci se že zelo zgodaj naučijo slepega tipkanja. Tako je prehod na delo z računalnikom lažje, saj se učenci učijo sistematično pod vodstvom učitelja računalništva. Naloga nas učiteljev pa je, da vse kar se učenci naučijo pri pouku računalništva, utrjujemo na tak ali drugačen način pri delu z njimi.

Ena do dve šolski uri računalništva na teden je po mojem mnenju premalo za tako populacijo. To naj bi bil samo čas za osvajanje novega znanja. Da slep ali slaboviden učenec osvoji delo na računalniku, je potrebno veliko vaje. Mnogo več časa je potrebno pri tistih učencih, ki imajo na začetku odpor do takega načina dela.

In ko so učenci pripravljeni za delo, kaj kmalu zmanjka učitelju nalog in idej za delo z njimi, da bi popestril svoj pouk.

Katere programe učitelj naravoslovja lahko neposredno uporablja pri pouku s slepimi in slabovidnimi učenci?

Le tiste, ki so zvočno opremljeni. Naj jih naštejemo le nekaj: Čudovite živalice, Moje sijajno človeško telo in Moje prvo čudovito raziskovanje sveta (vse so izšle pri DZS) ter Živa narava (RO MŠŠ ZRSŠ).

Programi, ki niso opremljeni zvočno, so za slepe in močno slabovidne neuporabni. Obstaja pa še en problem, da tudi zvočno opremljenih programov slepi učenci sami ne morejo pregledovati, saj je obvezna uporaba miške in ne funkcijskih tipk.

In tako smo učitelji prepuščeni sami sebi. Vsak dela po svojih zmožnostih, uvaja svoje ideje in metode dela, biti mora inovativen, hkrati pa mora tudi sam spremljati novosti v računalniški tehnologiji, če noče, da ga prehiti čas.

Na koncu naj izrazim še našo skupno željo, da bi si radi dopisovali s komerkoli, ki lahko delil z nami dobre izkušnje za še boljše in uspešnejše delo.

Damijana Dušak, Zavod za slepo in slabovidno mladino, Ljubljana
e-mail: damijana.dusak@guest.arnes.si

Poročilo: KLICNI CENTER ZA SLEPE IN SLABOVIDNE - TEČAJ - VABILO

Matevž Pintar

Škofja Loka, marec 2002

RAZBREMENITE SE IN GLEJTE DRUGAM, KOMUNIKACIJE PREPUSTITE NAM!

V Centru slepih in slabovidnih, v enoti srednje šole, pravkar poskušamo realizirati idejo klicnega centra. Projekt Klicni center odpira številne možnosti za praktično izobraževanje naših dijakov, hkrati pa odpiranje novih delovnih mest, namenjenih slepim in slabovidnim osebam, ki z ustrezno prilagojeno programsko opremo delovnega mesta in z ustreznimi znanji o komuniciranju lahko kvalitetno opravljajo delo v klicnem centru, s kasnejšo možnostjo opravljanja tega dela tudi na daljavo, naprimer doma.

V prejšnji številki Rikoss-a smo vam na kratko poskušali predstaviti priprave na začetek delovanja Klicnega centra slepih in slabovidnih V Škofji Loki. Za boljše razumevanje KAJ SPLOH JE KLICNI CENTER IN KAKŠNE SO NJEGOVE PREDNOSTI, pa smo vam danes pripravili nekaj na to temo. Z veseljem vam tudi sporočamo, da smo imeli dvodnevno delavnico, kjer smo udeležencem predstavili delovanje programske opreme. O njihovi uporabnosti pa so se sami preizkusili v vlogi operaterja. Še vedno se v našem klicnem centru lahko naučite uporabljati programsko opremo in osnov telefonskega komuniciranja. Zato, v kolikor vas veseli delo z ljudmi in vam je komuniciranje po telefonu v veselje, vas vabimo, da vzpostavite stik z nami po elektronski pošti: klicni.center@css-sl.si, ali na naslovu: Center slepih in slabovidnih, Stara Loka 31, 4220 Škofja Loka, s pripisom "za klicni center". Za podrobnejše informacije pa lahko pokličete na telefon 04/511-6000 (g. Pintar Matevž), ogledate pa si tudi našo spletno stran www.css-sl.si/klicnicenter. V naslednji številki pa vam bomo pripravili še nekaj več o programskih maskah, ki so vodilo operaterju za uspešen razgovor.

DVODNEVNA DELAVNICA

Namen srečanja je bil, da udeleženci spoznajo delovanje klicnega centra in se tudi sami praktično preizkusijo v vlogi operaterja v klicnem centru, hkrati pa nas je zanimala praktična uporabnost programske opreme Cati v povezavi s sintezo govora in vrstico. Delavnice se je udeležilo skupaj 14 udeležencev, od tega jih je pri delu 6 uporabljalo vrstico, nekateri ostali pa so si pomagali z ustrezno povečavo programskih mask. Prvi dan smo se seznanili s programsko opremo in njenim delovanjem, drugi dan pa smo jo z igro vlog tudi pošteno preizkusili. Nad zmožnostjo programske opreme in njenimi prilagoditvami smo bili vsi navdušeni. Ob zaključku delavnice smo si bili enotnega mnenja, da so podane vse realne možnosti za opravljanje poklica operaterja tudi za slepe in slabovidne.

KAJ SPLOH JE KLICNI CENTER?

Za klicni center lahko rečemo da je delovno okolje za hitro obdelavo dohodnih in odhodnih klicev, vse bolj pa postaja center vzajemnega sodelovanja podjetja s strankami. Danes, ko je v poslovnem svetu vse večji poudarek na povečanju kvalitete

ponujenih storitev in kvalitetnemu dolgoročnemu odnosu s strankami, predstavlja klicni center osnovno vhodno točko pri tej komunikaciji. Prav klicni center za večino podjetji predstavlja ozko grlo v njihovi organizacijski strukturi, kar pomeni čakanje na vezo, ali neskončno prevezovanje med osebami ki niso pravi sogovornik, vsakokratno ponavljanje podatkov, katere ste že povedali prejšnjemu sogovorniku

Sodobne klicne centre vse pogosteje srečujemo v našem vsakodnevnem komuniciranju. Najučinkovitejši so se pokazali tam, kjer poteka intenzivna komunikacija z uporabo telefona in operaterji pri svojem delu uporabljajo podatkovne baze, bodisi za nudenje informacij ali pomoči, ali za zajem podatkov. Največje prednosti se pokažejo v optimizaciji dela operaterjev, klicni center prevzame nase njihovo najbolj zamudno delo, namreč vzpostavitev klica.

MOŽNOSTI, KI NAM JIH PONUJA!

Klicni center kot celovit sistem nam omogoča nadzorovan in učinkovit način telefonske komunikacije, ki optimizira enostavna, a časovno potratna opravila (izbiranje telefonskih števil, ponovno izbiranje v primeru zasedenosti, vnos podatkov o klicoči stranki, razporejanje telefaks sporočil, sporočil elektronske pošte in dokumentov ...). Omenjena dela prevzame klicni center in tako razbremeni operaterje, da se lahko v celoti posvetijo delu pri katerem so nenadomestljivi, vodenju pogovora s stranko. Za lažjo predstavo o tem kakšni so časovni prihranki po vzpostavitvi klicnega centra si izračunajte kakšen odstotek časa telefonskega pogovora odpade na čas potreben za iskanje telefonske številke in njeno izbiranje.

Jedro klicnega centra predstavlja strežnik računalniško podprte telefonije, slednji ima celovit nadzor nad delovnimi mesti v klicnem centru. V povezavi s podatkovnimi bazami in nastavitvami klicnega centra razporeja dohodne klice med proste operaterje, skupaj s podatki o klicočem, ki se nahajajo v bazi. V primeru odhodnih akcij strežnik samodejno izbira telefonske številke iz klicne baze in jih bo uspešni vzpostavitvi klica s stranko preveže na prostega operaterja.

Poleg prednosti v samem načinu dela operaterjev je ena od glavnih prednosti klicnega centra centraliziran nadzor dela klicnega centra, beleženje vseh dogodkov, ki so se zgodili v klicnem centru, ki so osnova za pripravo statističnih analiz in poročil za naročnike storitev. Vse to z namenom optimizacije dela klicnega centra, doseganja večje produktivnosti dela in kvalitetnejšega odnosa s strankami.

Delovanje Klicnega centra bo predstavljeno tudi na sejmu Teleinfos v Ljubljani, ki bo potekal, od 10 do 12 aprila 2002. Vljudno vabljeni vsi, ki vas omenjena oprema zanima. Oglasite se na našem predstavitvenem prostoru.

Se nadaljuje v naslednji številki.

Poročilo: Tudi invalidska problematika na Forumu o informacijski družbi

Dr. Danilo Pumpernik
Ljubljana, 3. marec 2002

Združenje raziskovalcev Slovenije je skupaj s Slovenskim društvom Informatika junija 2001 ustanovilo [Forum za informacijsko družbo](#), ki je krovno strokovno telo informacijske družbe in katerega namen je snovanje, programiranje in spremljanje projektov in aktivnosti, ki bi prispevali k hitrejšemu razvoju Slovenije kot informacijske družbe. Ta forum se ne ukvarja s samimi informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami, temveč si prizadeva osvetliti družbene pogoje in posledice razvoja informacijske družbe. Njegovi člani, ki so ugledni strokovnjaki z različnih področij, skušajo soočiti mnenja z zelo širokega vsebinskega pogleda na informacijsko družbo.

Forum za informacijsko družbo se je sestel konec jan. 2002 in pri srečanju so nastopali govorniki akad. dr. Matjaž Kmecl, dr. Dušan Keber, dr. France Bučar, akad. dr. Zdravko Mlinar, dr. Vida Mohorčič Špolar, dr. Igor Koršič in mag. Janez Širše. Med povabljeni je bil tudi dr. Danilo Pumpernik (Društvo invalidski forum Slovenije), sicer težek tetraplegik in vezan na uporabo električnega vozička in hkrati pri svojem delu uporabnik računalnika.

Na marčnem srečanju Foruma so osvetlili mnoga področja, povezana z informacijsko družbo v slovenskem prostoru, to kulturo, zgodovino, zdravje in zdravstvene storitve, politiko, izobraževanje, globalizacijo, prostorsko ureditev, prosti čas in filmsko umetnost ter turizem.

V referatu z naslovom "Ljudje s posebnimi potrebami v odnosu do informacijske družbe" je dr. Pumpernik najprej poudaril, da pomeni informacijsko-komunikacijska tehnologija v razvoju novejšje družbe gotovo še večjo revolucionarno spremembo kot klasična industrijska revolucija z izumom parnega stroja in benzinskega motorja. Osvetlil je še sociološko vprašanje, kako vplivajo take spremembe na aktivno participacijo invalidske populacije v družbi, zlasti na stopnjo njene zaposlenosti, ki je sedaj znatno nižja kot pri ostali populaciji. Nove tehnologije temeljijo na drugih principih kot industrijska proizvodnja. Da pa bodo lahko invalidom ponudile nova delovna mesta, bodo morali biti v sodobnih demokracijah izpolnjeni določeni predpogoji. Izredno pomembni so kvalitetno izobraževanje, ki naj zagotovi invalidom enake startne možnosti kot ostali populaciji, primerna prilagodljivost delovnih mest, ki mora upoštevati njihove telesne, senzorične ali psihične funkcionalne omejitve, in podporno zaposlovanje (PZ), ki naj bi delovalo na trgu dela z omiljenimi tržnimi zahtevami (metode "korenčka in palice").

Splošni predstavitvi novih pogledov na invalidsko problematiko in oceni korelacije tehnološkega razvoja in družbene participacije invalidov, je sledil pregled prizadevanj v zahodnih demokracijah ZDA in EU. Pri tem je Pumpernik izpostavil, da je bistvenega pomena tudi dejavnost invalidskih organizacij, kot na primer European Disability Forum v EU. Podrobno je predstavil razmere v Sloveniji kot državi kandidatki za polnopravno članstvo v EU. Navedel je pravne iniciative, ki naj bi omogočile izkoristiti pridobitve novih tehnologij v dobrobit invalidov. Sledila je diskusija o o novih metodah učenja in dela na daljavo, kjer je dr. Pumpernik analiziral njihovo primernost za osebe z invalidnostjo in podal nekaj napotkov, katere strokovnjaki in osebe z invalidnostjo naslavljaajo na politične kroge. Za zaključek je opisal še nekaj ilustrativnih primerov učenja in dela na daljavo oseb z invalidnostjo v Evropski Uniji, razmerah pri nas in podal nekaj iniciativ.

Zaključimo naj bolj v slogu, ki je v navadi v vsakdanjem povoru. Računalnik in podobni pripomočki obljublajo, da bodo osebam z invalidnostjo pomagali uresničiti nikoli izpolnjeni daljni cilj enakih možnosti in popolne vključenosti v družbo. Računalnik na mizi take osebe (recimo slepega, gluhega, tetraplegika, distrofika, pa tudi takega s psihičnimi motnjami) pomeni zelo veliko. Naloga vseh, po eni strani oseb z invalidnostjo, po drugi strani njihovih društev, organizacij in državnih institucij pa je, da se bo računalnik tam res pojavil. In to tak, da ga bo prizadeti mogel upravljati, ne glede na to, da so njegove roke na pr. hrome, da je slep ali gluh ali psihično prizadet. Tak "design for all" je bil tudi geslo lanskega mednarodnega dneva invalidov.

Poleg ustrezne opreme je nujna še zagotovljena potrebna izobrazba in seveda možnost zaposlitve, saj bo le ta omogočala, njegovo življenje polno in dostojno, podobno življenju drugih ljudi. Za take cilje pa se je res vredno potruditi!

Društvo invalidski forum Slovenije

Test: SVETO PISMO V DIGITALNI OBLIKI

Marino Kačič

Ljubljana, februar 2002

1. BESEDA 98

Beseda 98 je prva celotna slovenska Biblija na računalniku. Izšla je novembra 1998. Vsebuje Slovenski standardni prevod Svetega pisma na CD-ROM-u za okolje Windows 95/98. Poleg svetopisemskega besedila vključuje še uvode v posamezne svetopisemske knjige, opombe in reference. Programu Beseda 98 je mogoče ob doplačilu na preprost način dodati nekatere druge izdaje Svetega pisma v različnih jezikih. Trenutno so na razpolago nemški prevodi: Gute Nachricht Bibel, Revidierte Lutherbibel (1984) in Elberfelder Bibel; francoski prevod Français courant, angleški King James Version, ter še nekateri jeziki. Nemška biblična družba pripravlja še verzijo v izvornikih: hebrejska/aramejska Stara zaveza in grška Nova zaveza.

Beseda 98 (Sv. Pismo v digitalni obliki) izgleda kot standardna Windows aplikacija. Zgoraj ima menuisko vrstico, v menuih so ukazi z bližnjicami (hitrimi tipkami). Pod menuisko vrstico je ukazna vrstica z gumbi in ikonami. V glavnem oknu so polja in parametri za iskanje. Ko izvršimo ukaz za iskanje določenega besedila ali knjige, se le to odpre v novem oknu. Glavne funkcije so: Prikazovanje svetopisemskega besedila, iskanje mest, iskanje besed, prikazovanje referenc ali vzporednih odlomkov, preprosta konkordanca, kopiranje besedila v

Besedo 98 sem testiral v Windows 98, s programskim vmesnikom za slepe - Jaws za Windows 3.7u in 4.01. Med testiranjem se je program pokazal v celoti dostopen za slepe/slabovidne. Pohvalno je, da je program narejen tako, da se vse ukaze dobi v menijih in da ima večina ukazov še hitre tipke za dostop, kar je za slepe bistvenega pomena. Vsi meniji, iskalna polja in parametri so za slepe/slabovidne v celoti in

zlahka dostopni. Gibanje, kopiranje in skakanje po najdenem besedilu je tudi v celoti dostopno. Pravzaprav moram reči, da mi je ta način bil všeč, ker ga poleg popolne dostopnosti oblikuje tudi relativna enostavnost, kar je v tako obsežnem besedilu kjer je zbrano na kupu več deset knjig, prava umetnost.

Edina resnejša ovira za uporabo na katero sem naletel je: ko se pokaže (odpre) drugo okno, npr. po iskanju po besedah ... se fokus nahaja v omenjenem oknu, meni pa se nič ne zgodi oz. ni niti teksta, niti se ne morem premikati. Izkazalo se je, da se to da rešiti tako, da s hitro tipko ALT+TAB skočimo v prejšnje okno, nato pa se z istim ukazom vrnemo nazaj v okno s tekstom. Po tem manevru deluje vse normalno naprej, vendar je tak manever potrebno ponoviti ob vsakem novem iskanju. To pa ni kakšna posebna ovira. Še posebej ne, ker je to edini problem na katerega sem naletel. Moteče je še to, da se ob zagonu operacijskega sistema Windows vedno samodejno zažene aplikacija Moj računalnik v kateri je edina mapa BESEDA 98. Nikakor ne morem ugotoviti, kako bi to izklopil ali onemogočil samodejno zaganjanje. Kljub temu, to ni funkcionalna motnja pač pa bolj estetska.

Beseda 98

Kaj: Sv. Pismo v digitalni obliki za Windows okolje 95/98

Izdaluje: Društvo Svetopisemska družba Slovenije

Zahteve: PC z procesorjem 386 ali boljši, Windows 3.1, Windows 95 ali Windows 98, CD-ROM pogon, 8 MB pomnilnika in 14 MB prostora na trdem disku.

Cena: 4.900 SIT. Od 11.marca pa do razprodaje zaloge je cena 1.960 SIT. Beseda 98 je za slepe brezplačna.

Kaj je ZA: visoka stopnja dostopnosti za slepe in slabovidne in brezplačnost,

Kaj je PROTI: brez

2. BIBLIJANET

Besedo 98 bo v kratkem nadomestila digitalna Biblija, ki so jo poimenovali Biblija.net. Gre za internetno verzijo, ki bo na razpolago tudi na CD-ju in bo vsebovala popolnoma nov uporabniški vmesnik z mnogimi izboljšavami in bo deloval v internetnih brkljalnikih.

Biblija.net (Sveto pismo na internetu) izgleda kot spletna stran, kjer so na levem delu ekrana povezave (linki), ki vodijo bodisi v posamezne knjige ali dele svetega pisma. Na desni strani ekrana se izpišejo zadetki, naprimer najdene povezave, tekst ipd. Spodnji del ekrana pa so splošne povezave in podobno. Ker bi slep težko bral tekst v stolpcih, ga vmesnik prikazuje kot zaporeden tekst. Torej stolpec za stolpec. To praktično pomeni, da je na vrhu vedno kopica povezav (linkov) v določene knjige, dele odstavke ipd. Na sredini so iskani zadetki oziroma tekst. Na dnu spletne strani pa splošni linki in iskalnik. Tako mora slep vsakič, ko se izpišejo zadetki/tekst, listati vrstico po vrstico, da pride do iskanih zadetkov/teksta. To je dokaj zamudno opravilo.

Biblijo.net sem testiral v Windows 98, z Internet Explorerjem 5.5 ter programskim vmesnikom za slepe - Jaws za Windows 3.7u in 4.01. Med testiranjem se je program pokazal načeloma kot dostopen v celoti za slepe/slabovidne. Vendar obstajajo težave, ki so strukturalne narave, kar v praksi pomeni, da je potrebno veliko časa, da najdemo poiskane podatke.

Glede na to, da je Biblija.net še v fazi izdelave, so odgovorni v Društvu Svetopisemska družba Slovenije izrazili pripravljenost, da bi program prilagodili tako, da bi bil lažje dostopen za slepe in slabovidne. Načeloma smo se dogovorili za sodelovanje pri nadaljnem razvoju/prilagoditev Biblije.net tako, da bi bil dostop za slepe in slabovidne prijaznejši. Ko bo Biblija.net v taki obliki, bomo o tem ponovno pisali. Za sedaj pa si je možno ogledati testno različico na spletnem naslovu: <http://www.biblija.net>

Test: GLASOVNI SMS INFO

Marino Kačič

Ljubljana, 16. marec 2002

Glasovni SMS je storitev, ki pretvarja pisna SMS sporočila v glasovno obliko in jih posreduje na katerokoli želeno mobilno ali stacionarno številko v Sloveniji. Pošiljate pa lahko tudi iz tujine. Gre za to, da sistem vaš pisni SMS s pomočjo sintetizatorja pretvori v govorno sporočilo. Nato vzpostavi klic z naslovnikom ter mu pove vašo številko, čas oddaje sporočila in vsebino sporočila. Na številko 1919 pošljete SMS s ključno besedo POVEJ, dodate številko naslovnika in na koncu besedilo sporočila.

Primer:

Kolegu/kolegici s telefonsko številko (01) 838-939 želite sporočiti, da pridete v nedeljo dopoldne na obisk. V tem primeru na 1919 pošljete sledeče SMS sporočilo: POVEJ 01838939 v nedeljo dopoldne pridem na obisk.

Opomba: vpišete tri podatke, ki so med seboj ločeni s presledkom. Prvi podatek je beseda "povej", drugi podatek je telefonska številka kamor želite poslati sporočilo in tretji podatek je tekst sporočila.

Pozor! Pri glasovnem SMS-u morate pisati v knjižni slovenščini, saj očitno sintetizator ne pozna neknjižnih, narečnih, slengovskih,... besed. Dobro pa obvlada sslovenski kratkopis, katerega Glasovni SMS prepozna in okrajšave brez težav pretvori v pravilno, daljše glasovno sporočilo. Naprimer LP (lep pozdrav), LD (lep dan), LT (ljubim te) ...

Če naslovnik trenutno ni dosegljiv, niti nima vklopljenega telefonskega predala/tajnice, ga sistem v določenih intervalih kliče 3 dni: prvi dan 15, 45 in 105 minut po prvem neuspelem klicu, drugi in tretji dan pa ob 9.00 in 19.00 uri. Če pa ima vklopljen predal/tajnico, bo sporočilo na njej posneto.

Za test storitve "glasovni SMS info" smo uporabili GSM terminale podjetja Erickson, Nokia in Motorola. Glasovni SMS info smo poskušali poslati iz omrežja 031, 040 in 041. Naslovniki so bili na fiksnem in prenosnem telefonskem omrežju. Pri pošiljanju iz omrežja 031 in 041 nismo imeli težav. govornega SMS-info pa nismo mogli poslati iz omrežja 040, kar pa tudi sam operater pove, da je to storitev za njihove uporabnike. Pošiljanje na druga omrežja (tudi fiksno telefonijo) pa je delovalo uredno.

Ko prejemnik na zvonjenje dvigne slušalko, ženski posneti glas najprej pove: "Danes ob (uri), ste iz (številke xxx) dobili naslednje sporočilo". Sledi "sintetično izgovorjeno" sporočilo oz. mesages, ki se dvakrat ponovi. Izgovorjava je dovolj razmuljiva, vendar ni istokot človeški glas. Pač v skladu z računalniškim jezikom. Vendar slabše kvalitete kot so podobni sintetizatorji v drugih večjih jezikih.

Glasovni SMS-info

Kaj: pretvorba pisnega SMS sporočila v govorno sporočilo

Zahteve: GSM aparat v omrežju 031 ali 041

Ponudnik: Mobitel www.mobitel.si

Cena: 60 SIT za eno poslano SMS sporočilo (op. plača pošiljatelj)

Kaj govori ZA: poslano SMS sporočilo je sedaj dostopno tudi slepim in slabovidnim,

Kaj govori PROTI: relativno draga storitev, omejenost pošiljanja iz omrežja 031 in 041.

Novice: TELEINFOS 2002

Ljubljana, 10. april 2002

Marino Kačič

Med 10. in 12. aprilom 2002, bo v Cankarjevem domu v Ljubljani že tradicionalen sejem Teleinfos. To je Slovenski osrednji dogodek s področja telekomunikacij in informacijskih tehnologij, kjer se predstavi večino novosti in obstoječih rešitev. Na sejmu bodo prikazane rešitve/izdelki, ki so namenjeni širši javnosti, a bodo zaradi narave sodobnih tehnologij uporabne tudi za slepe/slabovidne. Predvidoma naj bi bilo prikazano tudi nekaj produktov, ki so specifični za slepe in slabovidne.

Teleinfos je prireditve, ki je namenjena izobraževanju, vzpodbujanju inovativnosti ter promociji najširše uporabe telekomunikacij in informacijskih tehnologij.

Program in vsebine prireditve so zasnovane tako, da zajemajo celoten spekter področja, kar vključuje: uporabnike storitev in vsebin, ponudnike sistemov in storitev, ponudnike in ustvarjalce vsebin ter proizvajalce opreme in razvijalce tehnologij.

Glavni cilji prireditve Teleinfos 2002, so:

- izobraževanje o telekomunikacijah in informacijskih tehnologijah,
- prikaz trendov na področju uporabe telekomunikacijskih tehnologij, sistemov in storitev,
- prikaz inovacij in uspešnih telekomunikacijskih rešitev,
- vzpodbujanje uporabe telekomunikacijskih storitev,
- izboljšanja konkurenčnosti gospodarstva in kakovosti življenja,
- vzpodbujanje mednarodnega sodelovanja.

Vir: www.infos.si

=====

=====

Oblika, ime in vsebina e-revije RIKOSS so avtorsko zaščiteni. Protizakonito je kopiranje, posredovanje ali kakršna koli drugačna uporaba brez pisnega dovoljenja uredništva. Revijo ste v skladu s 45a. členom Zakona o varstvu potrošnikov prejeli na osnovi vaše prijave na spletnih straneh revije Rikoss ali na osnovi vaše ali prijateljeve elektronske prijave. V primeru, da ste pomotoma dobili e-revijo vas prosimo, da nam sporočite in izbrisali vas bomo iz seznama naročnikov.

Predloge/pripombe, naročila/odjavo, pišite v [Uredništvo](#)
[Tu pa odsrčate Na domačo stran Rikoss](#)

© 2002-2005, Uredništvo Rikoss, [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)